

NOTAT – undervisning i hjemmet

Indledning

Som hjemmeunderviser hører man under [Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.](#), og man skal naturligvis sørge for, at ens undervisning, uanset hvordan man vælger at gøre det, står mål med, hvad der normalt kræves af en elev, der går i folkeskolen. Dog har man mulighed for selv at bestemme, hvornår i det samlede undervisningsforløb de forskellige mål skal opnås.

Man kan benytte sig af egentlige undervisningsmaterialer, som diverse skolebøger m.m., eller man kan "opfinde" sin helt egen stil, hvor man ikke nødvendigvis benytter sig af skolebøger, men hvor man på kreativ vis får undervisningen integreret i dagligdagen.

Der er ikke noget, der er "rigtigt" eller "forkert", når man hjemmeunderviser, så længe man sætter barnet i centrum, og finder den bedste metode til, at barnet lærer. Ens overordnede mål må være, at barnet skal få læring på en god måde. Metoden er ikke vigtig - det er resultatet af metoden, der er vigtig.

Folkeskoleloven

§ 33. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Børn, der følger undervisningen i en anmeldt fri grundskole, i en statsskole eller i en gymnasieskole, eller **som modtager hjemmeundervisning efter reglerne i lov om friskoler og private grundskoler m.v.**, skal ikke deltage i folkeskolens undervisning. Det samme gælder elever, som efter 7. klassetrin deltager i undervisning, der svarer til folkeskolens, på en godkendt efterskole, en husholdningsskole, en håndarbejdsskole eller en ungdomskostskole.

Friskoleloven

Kapitel 8

Undervisning i hjemmet m.v.

§ 34. Hvis forældrene selv vil sørge for undervisning af deres børn i den undervisningspligtige alder, skal de meddele det skriftligt til kommunalbestyrelsen, før undervisningen begynder.

Stk. 2. Meddelelsen skal indeholde oplysninger om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, hvor undervisningen foregår, og hvem der skal undervise børnene.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen tilbyder forældre, som kommunalbestyrelsen har godkendt til at træne deres barn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i hjemmet i

henhold til § 32, stk. 6, i lov om social service, vederlagsfri specialpædagogisk rådgivning i hjemmet om undervisningen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen tilbyder vederlagsfri specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i hjemmet til børn omfattet af stk. 3, hvis barnets udvikling på grund af sprog- eller talevanskeligheder kræver en særlig hensyntagen eller støtte. Tilbuddets omfang og indhold skal svare til, hvad der almindeligvis tilbydes elever i folkeskolen.

§ 35. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den undervisning, børnene får i hjemmet m.v.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan hvert år lade afholde prøver i dansk, regning/matematik, engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag for at sikre, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Den, der har undervist børnene, leder prøverne efter aftale med kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Skønnes det, at undervisningen ikke har været forsvarlig, underretter kommunalbestyrelsen forældrene om, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneder, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, skal undervises i folkeskolen eller en anden skole, hvor undervisningspligten kan opfyldes, jf. § 33, stk. 2, i lov om folkeskolen.

Stk. 4. Når kommunalbestyrelsen skønner, at undervisningen er forsvarlig, kan den fritage for tilsynet.

§ 36. Undervisningsministeren kan fastsætte regler for afholdelse af prøver for børn, der ønsker at indstille sig til folkeskolens afsluttende prøver uden at have fulgt undervisningen ved skoler, der har ret til at afholde prøver.

Tilsyn

I "Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v." kapitel 8, § 35 står der:
"Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med den undervisning børnene får i hjemmet m.v."

Det vil sige, at Kommunalbestyrelsen, i den kommune hvor man bor, udpeger en tilsynsførende. Den tilsynsførende er ofte skolelederen på den skole, hvor ens barn normalt ville være tilknyttet. Efter endt tilsyn skal den tilsynsførende sende en rapport til Kommunalbestyrelsen med en vurdering af, om hjemmeundervisningen står mål med, hvad der normalt forventes i folkeskolen. Denne rapport har man som den hjemmeundervisende ret til at få en kopi af.

Der står yderligere i § 35, stk. 2: *"Kommunalbestyrelsen kan hvert år lade afholde prøver i dansk, regning/matematik, engelsk, historie/samfundsfag og naturvidenskabelige fag for at sikre, at undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen."*

Ifølge § 1a, stk. 3, hvor der står: *"Skolen fastsætter mål for undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål)"*, er der således ingen krav om, hvad man som hjemmeunderviser skal kunne hvornår, da det er hjemmeunderviseren selv, der tilrettelægger undervisningen, og fastlægger delmålene i forhold til undervisningen i diverse fag.

Dette fremgår i [Vejledning om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed](#) under kapitel 2, hvor det bl.a. beskrives, hvad det vil sige, at undervisningen skal

"stå i mål med", og at man som hjemmeunderviser/fri grundskole selv vælger form og omfang, hvad angår undervisningen.

Ligeledes står der:

"Det vil være vanskeligt at konstatere, at undervisningen på de frie grundskoler står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, medmindre undervisningen som minimum omfatter folkeskolens fagkreds på en sådan måde, at de obligatoriske fag og emner kan genfindes i undervisningen. Skolen vælger imidlertid selv form og omfang."

I samme kapitel står der også følgende: *"Der er ikke noget krav om, at folkeskolens fag eller emner direkte kan identificeres på den frie grundskoles skema med navns nævnelse. De enkelte fag og emner kan derfor indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning mv. Skolen kan selv beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, samt hvilke undervisningsmetoder og hvilke undervisningsmidler der skal anvendes."*

Undervisningsministeriets uddybning af dette emne har følgende forklaring:

*"Undervisningen på en fri skole skal "stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". (Citat fra lov om friskoler og private grundskoler af 3. juli 2009.) **Det vil sige, at elever, der forlader 9. klasse på en fri grundskole, skal have fået en undervisning, som giver dem de samme muligheder for at komme videre, som hvis de havde gået i folkeskolen.**"*

Det er dog vigtigt også at holde for øje, at kapitel 2 fremhæver følgende mindstemål: *"Det må dog anses for et mindstekrav, at fagene dansk, regning/matematik og engelsk kan identificeres entydigt. Det følger af bestemmelsen i friskolelovens § 9, stk. 2, om den tilsynsførende tilsyn med elevernes standpunkt i disse fag."*

Det er her vigtigt at pointere, især overfor de folkeskoler og lærere der får tilkendt tilsynsplikten af kommunalbestyrelsen, at der ikke kan kræves, at hjemmeunderviste børn skal være på samme faglige niveau som børn på samme klassetrin og alderstrin på deres skole.

Kravet er, at tilsynsførende ikke skal vurdere et hjemmeundervist barn ud fra trinmålene i Undervisningsministeriets Fællesmål, men vurdere efter **slutmålene** efter endt 9. klasse.

I "Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v." § 35, kapitel 8, stk. 2 står der endvidere: *"Den, der har undervist børnene, leder prøverne efter aftale med kommunalbestyrelsen."*

Det er altså ikke den tilsynsførende, der skal lede en eventuel prøve/test, men den der normalt varetager undervisningen.

Hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af den tilsynsførendes rapport vurderer, at undervisningen ikke er forsvarlig, står der i kapitel 8, § 35, stk. 3, at: *"Skønnes det, at undervisningen ikke har været forsvarlig, underretter kommunalbestyrelsen forældrene om, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneder, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, skal undervises i folkeskolen eller en anden skole, hvor undervisningsplikten kan opfyldes, jf. § 33, stk. 2, i lov om folkeskolen."*

Man har altså 3 måneder til at rette op på undervisningen, inden man kan blive pålagt, at undervisningen skal foregå i folkeskolen eller lignende.

Desuden står der i kapitel 8, § 35, stk. 4, at: "*Når kommunalbestyrelsen skønner, at undervisningen er forsvarlig, kan den fritage for tilsynet.*"

Yderligere om tilsyn

For at få en god oplevelse med tilsynet bør man, inden tilsynet skal foregå, afholdes møde med den tilsynsførende, så man i fællesskab kan blive enige om, hvordan man kunne forestille sig, at tilsynet skal forløbe, og hvor det eventuelt skal foregå. Nogle foretrækker, at tilsynet foregår i hjemmet, hvor undervisningen normalt foregår, og andre foretrækker, at tilsynet skal foregå på den nærliggende skole. Der kan imidlertid ikke stilles krav om, at tilsynet skal foregå i hjemmet.

For at kunne dokumentere den undervisning man har, er der et par ting man kan gøre, for at lette tilsynet - både for én selv og for den tilsynsførende. Man kan til tilsynet medbringe det materiale, der er blevet arbejdet med, så den tilsynsførende kan få en fornemmelse for, hvor langt i pensum den hjemmeunderviste er. Derudover er det en god idé, at føre **dagbog**, hvor man beskriver, hvad man har lavet af undervisning i de forskellige fag, om hvilke museer man eventuelt har været på, og hvilke som helst andre aktiviteter man har beskæftiget sig med, der kan have relation til ens undervisningsforløb. Derudover er det en god idé, at have lavet en **undervisningsplan** med delmål for de forskellige fag, således at det er til at se, at der er overvejelser og planer for undervisningen frem i tiden.

Det kan være et meget vigtigt og brugbart redskab til brug for hjemmeunderviseren som dokumentation for at følge med i den undervisning, man giver, og for at se, om det står mål med det, man havde forventet.

Det vigtigste ved tilsynet er, at man får skabt en dialog, sådan at tilsynet bliver retningsvisende og der foreligger dokumentation for undervisningens kvalitet.

Økonomi

Som hjemmeunderviser skal man selv forestå alle udgifter, der måtte være dertil. Man kan **ikke** få offentlige økonomiske tilskud af nogen art. Man skal selv sørge for at finde frem til hvilke materialer, man ønsker at benytte sig af, og man skal selv betale for materialerne.

Hvad angår rådgivning m.m., så er det forskelligt fra kommune til kommune, hvad kommunen vil være behjælpelige med, men mange steder vil den skole, man normalt er tilknyttet, og som normalt varetager tilsynet med hjemmeundervisningen, gerne være behjælpelige med f.eks., hvilke materialer de vil anbefale, at man benytter sig af osv. Man kan altid prøve at kontakte den lokale skole, hvor man normalt er tilknyttet og spørge. Man skal bare være bevidst om, at det ikke er noget de skal, og at man som udgangspunkt selv skal tage sig af alt.

Forældre til børn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne tilbydes vederlagsfri specialpædagogisk rådgivning i hjemmet om undervisningen. Læs mere i [Bekendtgørelse af lov om friskoler og private grundskoler m.v.](#) §34, stk. 3 og 4.

Randers Kommune den 15. april 2013

Torben Bugge

Skolechef